

מה הריץ את עזר וייצמן ליצור „פרשת איגלטון” ישראלית?

התזכיר המרשיע של וייצמן נגד רבין, כקלף שניתן יהיה לשלפו בבוא העת, מול יריב פוליטי שיסכן את מעמדו.

החלום שהתנפץ

כ אמר, ניתן היה להתייחס אל התזכיר של וייצמן כאל טענה לגיטימית, אילו היה מציג ומעלה אותו בעיתוי סביר. אבל משום-מה לא מצא עזר וייצמן לנכון לפוצץ את „פרשת איגלטון” שלו, גם במועדים בהם יכלה להיות לה חשיבות לא פחותה מזו שהיתה לה השבוע. הוא לא העלה את הטענה כאשר הערכות-המצב של יצחק רבין כשגריר בווינגטון הביאו, למעשה, לפיצוץ ממשי לת הליכוד שעזר וייצמן היה חבר בה. הוא לא העלה את הפרשה כאשר גולדה מאיר עמדה למנות את רבין כשר-ביטחון במקומו של משה דיין. קשה לרדת לסוף דעתו של עזר וייצמן הסבור שרבין, כשר-ביטחון, אינו מסוכן לישראל, אבל כראש-ממשלה הוא מסוכן גם מסוכן.

הרבה יותר קל להבין מדוע בחר עזר וייצמן לפוצץ את פרשת רבין דווקא הש-

יצחק רבין, התבדתה. עזר, שאחרי שפרש מתפקידו כמפקד חיל-האוויר כיהן כראש אג"ם, האמין סיכוייו להתמנות לרמטכ"ל — ביחוד אחרי מינויו של משה דיין כשר-הביטחון — הם טובים מאוד.

אולם אז באה החלטתו של רבין להמליץ על מינויו של חיים בר-לב כרמטכ"ל הבא אחריו — וטפחה על פניו. וייצמן התפרץ אז בלישכתו של הרמטכ"ל, כינהו בשמות גנאי, כאשר מסר את העדות נגד רבין בלישכת שר-הביטחון, היה עדיין ניסער ונירגש נוכח העוול שגרם לו רבין, לדעתו.

על רקע זה קשה לקבל את עדותו של וייצמן כעדות שקולה. מהימנה ואובייקטיבית, למרות שהתבססה על עובדות שאפילו רבין עצמו אינן מכחישים.

אותה פרשה עצמה — סיפור התמוטטותו של יצחק רבין שבועיים לפני פרוץ מילי-חמת ששת-הימים, בתקופת-ההמתנה שחכ-ניסה את כל אורחי ישראל למצב של חרדה — ניתן לתאר בצורה שונה לגמרי, על סמך אותן עובדות עצמן.

קל להבין את מצבו של יצחק רבין באותם ימים, בהשוואה למצבו של רמטכ"ל אחר — רביאלוף דויד אלעזר, ערב מילי-חמת יום-הכיפורים.

ליצחק רבין לא היה או מעליו שר-ביטחון בעל ניסיון וידע צבאי. מלוא האחריות לביטחונה של ישראל נח על כתפיו, מבלי שיעלה כלל בדעתו כי יש מעליו מישהו שיטול על עצמו אחריות מיניסטרילית. במצב זה, נוכח סכנת הירי מילחמה הצפויה, נקט רבין בדיוק אותם צעדים שבגלל אי-נקיטתם נאלץ רביאלוף אלעזר להתפטר מהצבא — הוא הורה על

לטענתו של וייצמן, בתזכיר, הוא הוזעק לביתו של רבין ב-23 במאי 1967, בשעה שמונה בבוקר, וכשהגיע לשם מצא את רבין מדוכדך ושובר. לפי התזכיר אמר רבין לוייצמן: „אני סיבכתי את המדינה בגלל הטעויות שעשיתי, במילחמה הכי גדולה והכי קשה שתהיה. תהיה מילחמה וההכרעה בה תהיה בחיל-האוויר. היות שכן, והיות שמי ישעיה טעות צריך ללכת — האם אתה מוכן לקבל את תפקיד ה-רמטכ"ל?”

וייצמן, לפי טענתו, לא רק שלא הסכים לקבל על עצמו את התפקיד על צה"ל, אלא אף עשה הכול כדי לעודד את רוחו של רבין. באומריו: „אתה תהיה הרמטכ"ל המנצח, ותשב על התעלה ועל הירדן.” כעבור שעה, כאשר חזר לביתו, הוזעק חזרה לביתו של רבין, שם מצא את הרופא הראשי של צה"ל, הד"ר אליהו גילון, שהודיע לו כי רבין סובל ממצב של חרדה חמורה.

למחרת היום, טען וייצמן בתזכיר, כאשר ביקר שוב אצל רבין, מצאו במצב דומה, שוב ביקש ממנו רבין לקבל על עצמו לדוות לקציני המטכ"ל כאילו לקה רבין בהרעלת ניקוטין ולספר לראש-הממשלה על המצב לאשורו.

העובדות באור אחר

? רבין של וייצמן, חזר רבין לתפקידו כרמטכ"ל רק ב-25 במאי, אך משך כל ימי מילחמת ששת-הימים היה „מתוח, מודאג, נוטה לפאניקה ומחוסר כוח-החלטה”.

התקוממה

מצבי-כוננות גבה ועל גיוס-מילואים מלא. מאחר שנקט את כל הצעדים האלה על-פי שיקולו, נדמה היה לרבין בשלב מסוים שהיה זה צעד מוטעה — השערה שהופרכה לאחר-מכן — ונדמה היה לו, כניראה, שהוא אחראי לכך שגיוס-מילואים עליו החליט גרם להידרדרות ולהסלמה. במצב זה הוא ניתקף בחולשה זמנית שאילצה אותו למנוחה בת 24 שעות — תופעה שהיא אנושית בהחלט, שאין בה שמץ של מחלה כרונית או חולשת-עצבים, ושאפילו מנהיגים קשוחים ממנו עלולים ללקות בה.

קלף שמו בלישכה

מ צב זה היה בלתי-נוסבל והרה-אסון, אילו נמנע וסירב רבין באותו יום להכיר בחולשתו, העלימה מאחרים וקיבל החלטות מקריעות שהיו מתגלות אח"כ כטעויות פטא-ליות. אבל רבין לא עשה כל זאת. מודע לאחריותו הכבדה ולמצבו, הוזעק את סגנו, מסר לו את התפקיד, הוץ שגילה לו את חששותיו ולבטיו. אחרי 24 שעות, משהתר-אושש, חזר רבין לפקד על צה"ל והובילו אל הגדול בניצחונותיו.

אין ספק — היו לרבין טעויות בשנות כהונתו כרמטכ"ל, וגם במהלך המילחמה, אבל טעויות אלו היו בתחום הטעויות הסבירות והמתרות לכל מפקד. שום טעות שלו לא גרמה לאסון ולא היתה פרי בילבול-חושים או תפיסה מוטעית. רק אדם אחד אינו טועה לעולם, ואינו מודה בחולשותיו — שר-הביטחון משה דיין, שבלישכתו נשמר משך כל השנים האלה

? ה שבועיים, מאז התפטרה ראש-הממשלה גולדה מאיר מתפקידה, ריחף מאחרי הקלעים של החיים הפוליטיים בישראל צילה של „פרשת איגלטון” הישראלית — כפי שכינה יודע-דבר. לא היה זה סוד כי אם, וכאשר, תהיה מועדותו של רביאלוף (מיל), יצחק רבין לתפקיד ראש-הממשלה ריאלית, עלולה להישלף נגדו תעודה רפואית מעברו, שתהיה עלולה אולי לחסל את סיכויי בחיי רחוק, כפי שפרשת הטיפול הפסיכיאטרי חיסלה בשעתו את סיכוייו של מועמד ה-דמוקרטים לנשיאות ארצות-הברית, העובדות היסודיות של הפרשה, שהוחר זקה-קלף-איום נגד רבין, לא היו חדשות. הן היו מוכרות לרבים, בגירסות שונות, כמעט תמיד הובילו החוסים אל מקור אחד: אלוף (מיל), עזר וייצמן, מי ששירת כראש אג"ם תחת פיקודו של הרמטכ"ל יצחק רבין.

וייצמן, הידוע כבעל לשון הריפה ושאינו בורר בביטויים, היה חוזר ומספר במשך שנים לכל מי שרצה לשמוע: „הבן-זונה הזה... אני לא אשכח אף פעם איר הגעתי אליו הבייתה וראיתי את הרופא דוחף לו זריקה בתחת...”

השבוע, יום לפני ההצבעה הגורלית ב-מרכז מפלגת-העבודה על בחירת המועמד לראשות הממשלה, מסר וייצמן לפירסום את התזכיר המלא על פרשת-איגלטון ה-

אלוף עזר וייצמן תיכנול ואכזבה

ישראלית, באמצעותו ניסה בשבוע שעבר, לשווא, לשכנע את ראשי מפלגת-העבודה שלא יציעו ולא יתמכו במועדותו של רבין לתפקיד הרם.

ספ-שבירה נמוך

? תזכיר שהפיץ עזר וייצמן השבוע, היה העתק עדות שמסר בחודש נובמבר 1967, אותה העלה על הכתב לפי בקשת עוזרו של שר-הביטחון משה דיין, חיים ישראל, לאחר שסיפר את הדברים בעל-פה.

באותה עדות סיפר וייצמן על מה שאירע ב-23 במאי 1967, ביום בו נודע כי נשיא מצריים, גמאל עבד אל-נאצר, סגר את מיצרי טיראן, דבר שהיווה לגבי ישראל עילה לפתיחה במילחמה.

לרבין וייצמן, חש עזר קודם-לכן כי יציבותו הנפשית של הרמטכ"ל יצחק רבין, מתערעת. דבר זה הישרה, לרבין, מצב של חוסר-ביטחון בסביבת הרמטכ"ל, ומצא את ביטויו גם בפגישות עם ראש-הממשלה דאז, לוי אשכול.

רמטכ"ל רבין עם לוי אשכול אחריות ודאגה

בוע, על רקע מה שאירע לווייצמן עצמו בשבועיים האחרונים. וייצמן, כשלעצמו, אינו ידוע דווקא כאיש מאוזן, מאופק וקר-רוח המסוגל לשמור על עצביו ולשנון — השתוקק וחתר בכל מאודו למינויו כרמטכ"ל העשירי של צה"ל.

אחרי שפרש מפעילות פוליטית במסגרת תנועת החרות, כשהוא מתוסכל וממורמר על הצלחתו של האלוף אריאל שרון במקום בו נכשל הוא, החל וייצמן לנהל פלירט עם ראשי מפלגת-העבודה, הוא התפייס עם חיים בר-לב — איבתם המשותפת לרבין ואיחדה אותם, ואף הצליח לשכנע את פינחס ספיר לתמוך במועדותו לתפ-קיד הרמטכ"ל.

בשלב מסוים נדמה היה לעזר כי מובי טחת לו בכך תמיכתם של בר-לב, ספיר וחיים צדוק, הוא ניסה לשכנע גם את משה דיין לתמוך בו, אך ללא הצלחה.

היה זה הסיכוי האחרון של וייצמן להגשמת מישאלתו מזה שנים ארוכות — להיות הרמטכ"ל של צה"ל. סיכוי זה התנדף סופית כאשר נבחר רביאלוף גור כרמטכ"ל. עזר המתוסכל מצא דרך משלו לנקום באיש, אותו ראה כאחראי לכך שלא הצליח להגשים את חלום-חיייו.